

Reactie Stichting ANEMOON

Het afleiden van trends uit de figuren 1 t/m 3 is, gezien de sterke toename van de gerichte waarnemersinspanning sinds 2004, onmogelijk. Een inventarisatie van locaties met in de afgelopen decennia verdwenen potentieel leefgebied van de Nauwe korfslak is inmiddels in gang gezet, maar zeker nog niet afgerond (o.a. Boesveld & Gmelig Meyling, 2011). Zekerheid krijgen m.b.t. trends kan alleen door monitoring (Gmelig Meyling et al., 2005). Komend jaar wordt door Stichting ANEMOON in samenwerking met het CBS een monitoringplan voor alle drie de Habitat-richtlijn (HR)-mollusken opgesteld, waarbij ook wensen van beheerders worden betrokken en wordt bekeken hoe beheerders, provincies en de landelijke overheid daar aan kunnen bijdragen.

Vanzelfsprekend zijn keuzes van beheerders om vegetaties open te houden of eikenbos tegen te gaan goed verdedigbaar. Bekeken vanuit de Nauwe korfslak is het vooral van belang dat stukjes vegetatie waar de rijkste populaties zitten als refugia gespaard worden. Dat is de meest eenvoudige en tevens een goedkope manier om populaties te behouden en na ingrepen herstel te bevorderen. Onderzoek naar herstel en re-kolonisatie is echter nog wel noodzakelijk, omdat daarover nog weinig bekend is. Belangrijk is ook rekening te houden met het feit dat begrazing vlakbij refugia het herstel bemoeilijkt of onmogelijk maakt. Dat beheerders keuzes maken en ook rekening moeten houden met andere soorten is evident, ook – maar niet per se – de weinige keren dat bijzondere slakken in de spotlights staan.

Literatuur

Gmelig Meyling, A.W., R.H. de Bruyne, A. van Strien & L. Soldaat, 2005. Plan voor monitoring van de Nauwe korfslak (*Vertigo angustior*). Stichting ANEMOON. Heemstede.

Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling, 2011. Voorkomen van de Nauwe korfslak *Vertigo angustior* in vegetatietypen en biotopen in het duingebied tussen 's-Gravenzande en Kijkduin alsmede advies in het kader van monitoring en te nemen herstelwerkzaamheden. Stichting ANEMOON & Metridium. Heemstede/Hillegom.

Namens de auteurs, A.W. Gmelig Meyling

Handboek Natuurfotografie. Bart Siebelink & Edo van Uchelen. 2011. KNNV Uitgeverij, Zeist. 256 pag. ISBN 978 90 5011 366 3. Prijs € 29,95 (voor leden KNNV 10% korting). Verkrijgbaar via de boekhandel of www.knnvuitgeverij.nl

Natuurfotografie is een groeiende bezigheid onder natuurliefhebbers, vooral door de intrede van de gebruiksvriendelijke en betaalbare digitale fotografie. Het Centrum voor Natuurfotografie (CNF) is opgericht om de belangen van de natuurfotografen te behartigen (zie: www.centrumvoornatuurfotografie.nl). In opdracht van het CNF hebben Bart Siebelink en Edo van Uchelen het recent verschenen Handboek Natuurfotografie geschreven. In het boek vallen de mooie natuurfoto's op. Gelukkig zijn de foto's in het boek natuurgetrouw weergegeven en zijn ze niet teveel verscherpt of met te felle kleuren. De natuur zit juist vol met geleidelijke overgangen en pasteltinten. Vrijwel alle belangrijke aspecten die komen kijken bij natuurfotografie komen aan de orde. Vooral de hoofdstukken over beeldende principes (o.a. compositie) en artistieke visie vind ik sterk.

Toch wil ik ook enkele kritische punten aangeven. Eén van de eerste vragen van beginnende natuurfotografen is welke apparatuur nodig is. Het boek gaat daar nauwelijks op in. Een lijstje met aandachtspunten voor de aanschaf zou handig geweest zijn. Net als in vele andere handboeken ligt hier de nadruk op het fotograferen van dieren, met name vogels en zoogdieren, maar ook amfibieën, reptielen, vlinders en libellen. Voor deze onderwerpen zijn meer vaardigheden en duurdere apparatuur nodig dan voor minder beweeglijke onderwerpen, zoals landschappen, planten, mossen en paddenstoelen. Het is dan ook zeker niet noodzakelijk, zoals de auteurs aangeven, om (direct) een spiegelreflex-camera te kopen. Ook kunnen te hoge kosten of te veel kilo's aan apparatuur belemmerend zijn. Voor die natuurfotografen kunnen bijvoorbeeld de compactere megazoom-camera's een uitkomst zijn.

Waarom eigenlijk een recensie in De Levende Natuur? Tijdens de presentatie van het boek is regelmatig de nadruk gelegd op het feit dat er

voor natuurfotografen nauwelijks voorzieningen zijn, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld wandelaars en mountainbikers. In het boek (en op de website) wordt hier echter niet of nauwelijks op ingegaan. Voor het natuurbeheer zou juist een aanvulling gewenst zijn hoe om te gaan met natuurfotografen. Welke voorzieningen kunnen getroffen worden opdat de natuurfotografen wel die bijzondere soorten kunnen fotograferen, zonder de natuur zelf (te veel) te verstoren en van de paden af te gaan? Dat er al wel ontwikkelingen in die richting zijn, laat bijvoorbeeld de aanleg van een vlondpad in een Fries ven zien voor libellenfotografen. Hopelijk verschijnt hier op de website van het CNF later meer informatie.

Ook aan de ethiek van natuurfotografie is aandacht besteed. Hoever mag je gaan om die bijzondere soort goed in beeld te krijgen? In het handboek is echter geen ethische gedragscode opgenomen. De auteurs vinden dat de natuurfotografen zelf een ethische afweging moeten maken. Wel wordt opgeroepen tot openheid over de omstandigheden waarbij de natuurfoto's gemaakt zijn. Het is jammer dat niet is aangesloten bij de gedragscode van Vroege Vogels (zie kader) of dat deze verder is uitgewerkt.

Kader. Vroege Vogels Foto- en videocode

1. Fotografeer dieren en planten alleen in hun leefomgeving.
2. Vang of verontrust geen dieren.
3. Bied geen voedsel aan speciaal voor de foto.
4. Fotografeer alleen nesten als dit de dieren niet verstoort.
5. Houd een gepaste afstand bij het fotograferen.
6. Verdiep je in de natuur en de ecologie van de soorten.
7. Natuurfoto's zijn niet geënceneerd en gemanipuleerd.
8. Wees een goede natuurgast en beschadig geen natuur.
9. Betreed geen verboden terrein.
10. Laat geen afval achter.

Bron: www.vroegevogels.vara.nl - Thema's - Artikelen - Vroege Vogels Foto- en videocode

Al met al kan gezegd worden dat het boek vooral voor beginnende natuurfotografen van waarde is en bijvoorbeeld ook goed gebruikt kan worden bij cursussen natuurfotografie. Voor ecologen en natuurbeheerders kan het boek waarde hebben om te zien hoe natuurfotografen denken en om te begrijpen waarom zij soms van de paden af willen.

Melchior van Tweel
Bestuurslid De Levende Natuur,
ecoloog en natuurfotograaf.